Ч. 42. Pocztowa należytośc opłacono ryczałtem. Львів, неділя 26. жовтня 1930 р. Рік XXXII.

Виходить що тижня в неділю.
Адреса редакції і адміністрації „Свобода“, Львів, Ринок 10, II. пов.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА

Орган Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чвертьрічно 2 зол. 20 сот. В Америці 2 дол. річно. Зміна адреси 50 сотиків. Поодиноке число коштує 20 сот.

Телеф. Редакції: 29-41. Телеф. Друкарні: 29-26.

Українські виборці! **Українські виборці!**
Готуйтесь до соймових виборів, що відбудуться 16. листопада!

Вимоги національної рації.

Треба великого самозапертя, щоби в теперішню порю взяти за перо і виступити з порадою, вказівками, чи з осторогою до власного громадянства. Це завваження не є ні перебільшенням, ні перечуленням. Бо хто переживав і пережив такі великі часи, які почалися 1914 роком, цей мусів добути досвід, а надто мав нераз змогу й нагоду виказатися пануванням над нервами та над почуваннями і його обовязком є приложити до подій, найбільше жахливих та болючих, вістря того холодного знаряддя, яким є розум.

А проте є трудноці, які годі оминути, забираючи слово. Зміст трудноців у тому, щоби ніхто не посудив вас у тім, що ваші слова подиктовані тільки переляком, а не є випливом глибоко передуманого та сердешно відчутого.

А коли вже зважитеся на те, перед вами дальші трудноці. Звернути увагу на всі неправильности польській стороні ви не в силі, бо ваші слова можуть не пройти через цензуру. А коли забавитеся в чисто-академічну розмову і будете викладати загальниково погляди, не освітлюючи їх фактами, які заістнували, то стягнете на себе закид, що визнаєте уповні як спричинника подій власне громадянство. Тимчасом не заперечуючи навіть участи деяких українських чинників у виконуванні певних актів, каригідних з правного й державного погляду, не можна замикати очей на те, що більшість підпалів, ріжних саботажних актів і „визовів“, кинених начебто польському громадянству, є походження секретного, провокаційного, на всякий випадок неукраїнського. Це стверджено понад всякий сумнів. На жаль покищо і не пора і не сила це сказати та довести перед відповідальними чинниками, які не тільки не стерплять критики, але не виказують навіть вразливости на те, що хіба вже дотеперішніми зарядженнями осягнули більше, ніж може сподівалися.

А проте говорити треба. Думаю, що громадянство, яке перенесло на собі страхіття перших воєнних місяців 1914 р., що було як не свідком, то бодай чуло про сотки смертних присудів за „зраду“ й „обиду маєстату“, між ними таких жахливо масових, як у Синевідську Вижному, або таких страшних, як над о. Березовським і його товаришами, над могилами яких півтора року пізніше відограно гимн цісаря, в імя якого їх закатовано, що те громадянство найде в собі ще стільки сили волі, щоби дальші слова приймити як оправдані й слушні в теперішню добу.

Слова ті будуть містити знову остереження, ще одно до багатьох попередніх. Одначе рівночасно стверджуємо, що остерігаючи ніяким робом не хочемо викликати навіть тіни підозріння, що факти, які вже збулися, є ділом тих, до яких звертаємося з осторогою.

В останніх днях сталося у Львові таке, що в одній клясі української державної ґімназії забракло на стіні портрету президента Республики, а найдено його на вулиці. Менше більше в тих-же днях обіллято чорнилом памяткову таблицю, на мурах одної польської ґімназії. Скажемо отверто і не скриваючи свого обурення, що виновники, але направду дійсні, в обох випадках, без огляду на те, хто вони — українці чи інші, а навіть ті, що дораджували, чи приглядалися цьому, повинні бути належно покарані. Навіть, колиб це мало виходити з „ідейних“ мотивів на думку тих, що провинилися, то навіть і в такому випадку є це непрощеною провокацією, тим страшнішою, що діється в пору незвичайних і нечуваних подій, коли потягується увесь народ до кругової відповідальности, ще гіршою і просто діявольською, коли виновники рахують на товариську солідарність або до неї відзиваються.

Яке то страшне говорити нині старшому чоловікові про виновників, які може й ніколи не провинилися, а вік яких ще не досягає навіть двайцяти літ. А проте треба узброїтися в панцир певної твердости, може навіть безмилосердя. Бо цінности, які буцімто подібними подіями можна осягнути, і цінности, які одночасно треба втратити в наслідку цих подій, не витримують ніякого порівнання. А що можемо втратити і що тратимо, про це хіба не треба говорити.

Віримо і переконані, що може менше перший факт, а вже напевно другий є ділом обдуманої провокації, але тоді тим більше потреба спокою, розваги, панування над собою, хоч як і крівавилосяби серце.

А що саме в цю пору виходить таке остереження, котре одночасно осуджує, до цього причиняється те, що надходить місяць листопад, а з ним і річниця великих подій. Уже сьогодні доходить до наших слухів чимало такого, що на листопадові дні плянує провокація збезчещення деяких польських памятників, а навіть їх ушкодження. Можливо, що й таке трапиться, що дехто схоче візвати молоді і запальні уми нерозважно до певних демонстраційних виступів. І одно й друге потягне за собою акти відплати, ціна яких буде висока і заплачена людьми невинними або добутком інституцій, котрі дійшли до цього тяжкого працею десятиліть.

А коли хто думає, що тільки таким „демонструванням“ віддає хвалу й шану великим із своєї нації, помиляється дуже. А якщо не зважаючи на слова остороги, він таки поступить інакше, то його поступок треба буде назвати властивим іменем.

А тепер ще одно питання: Чи нема взагалі ні способу, ні можности гідної відповіди на те все, що сталося і що ще діється? — Безумовно, є! Перш за все належить памятати, що ніхто інший а тільки народ і то кожний живе для майбутности. Минуле є на те, щоби з нього витягати науку; теперішність, щоби живим, щоденним ділом вводити поправки в поступовання, розбудувати життя, жертвувати для нього працю, матерію, серце і розум, давати зразок роботи й будівництва. Але все те: і одно й друге тільки з поглядом на майбутнє.

І тоді перед нами стає велике завдання: вносити у власну, особисту і колективну культуру все, що найкраще й найвзнесліше. А культура — цеж цілість народнього життя, від життя в родинній спільноті аж до політичного в національній спільноті. Зрозуміймо, що вже виявом всіх національних чеснот у родині кладемо непорушні підвалиини під майбутнє. Але і вияв і самі чесноти осягається не тільки словами, не тільки маніфестаціями, не тільки самим бажанням і романтичним захопленням, але й твердою роботою, послідовною, та над усе готовою до моральних і матеріяльних пожертв. З цього творяться культурні цінности, котрі підносять нарід у своїх і чужих очах.

І нема сили, нема засобу, котрий мігби стати на перешкоді такому змаганню. Є тільки одно, що може знівечити його, а ним є недостача розуму і розуміння, недостача сильної непохитної волі та недостача хотіння аж до здійснювання чеснот у собі самих.

Як повище остереження, щоби стриматися від всяких нерозважних і нерозумних, а тим самим шкідливих кроків, так і наша порада є випливом не тільки сердешного почування, але й національної рації, котра має все видніти на шляху змагань у майбутнє.

Михайло Галущинський,
голова „Просвіти“.

ЧОЛОВІ КАНДИДАТУРИ
на окружних листах Українського Виборч. Бльоку ч. 1

СОЙМ.

Виборча округа 47 — Ярослав:
1) Гринько Тершаковець, господар (б. посол) УНДО.
2) Антін Максимович, прив. урядник (б. посол) УНДО.

Виборча округа 48 — Перемишль:
1) Д-р Володимир Загайкевич, адвокат (б. посол) УНДО.
2) Д-р Василь Блавацький, адвокат, УНДО.
3) Д-р Рудольф Скібінський, адвокат, УСДП.
4) Остап Павлів, журналіст, УСРП.

Виборча округа 49 — Самбір:
1) Гринько Тершаковець, господар (б. посол) УНДО.
2) Д-р Степан Біляк, адвокат (б. посол) УНДО.
3) Остап Коберський, кооператор, УСРП.

Виборча округа 50 — Львів-місто:
1) Д-р Дмитро Левицький, адвокат (б. посол) голова УНДО.
2) Д-р Іван Макух, адвокат (б. сенатор) голова УСРП.
3) Амброз Березовський, ґімн. учит., голова Орґанізації Українців м. Львова.

Виборча округа 51 — Львів-повіт:
1) Д-р Дмитро Левицький, адвокат (б. посол) УНДО.
2) Володимир Кохан, господар (б. посол) УНДО.
3) Мілена Рудницька, учит. уч. семин. (б. посолка) УНДО.
4) Ілько Лисий, прив. урядник, УНДО.

Виборча округа 52 — Стрий:
1) Остап Луцький, кооператор (б. посол) УНДО.
2) Дмитро Великанович, нар. учитель (б. посол) УНДО.
3) Іван Квасниця, журналіст, УСДП.

Виборча округа 53 — Станиславів:
1) Д-р Іван Макух, адвокат (б. сенатор) УСРП.
2) Михайло Галущинський, ґімн. учитель (б. сенатор) УНДО.
3) Михайло Вахнюк, нар. учит., УСРП.

Виборча округа 54 — Тернопіль:
1) Д-р Степан Баран, адвокат (б. посол) УНДО.
2) Сергій Хруцький, ґімн. учит. (б. посол) УНДО.
3) Олекса Яворський, канд. адв. (б. посол) УНДО.
4) Д-р Дмитро Ладика, адвокат (б. посол) УСРП.

Виборча округа 55 — Золочів:
1) Д-р Ярослав Олесницький, адвокат, УНДО.
2) Д-р Любомир Макарушка, ґен. секр. УНДО.
3) Степан Кузик, канд. адв. (б. посол) УНДО.
4) Андрій Гривнак, господар, УСРП.

Виборча округа 56 — Ковель:
1) Сергій Хруцький, ґімн. учит. (б. посол) УНДО.
2) Дмитро Ерстенюк, прив. уряд., УНДО.

Виборча округа 57 — Луцьк:
1) Зеновій Пеленський, журналіст, УНДО.
2) Антін Нивинський, кооператор, УСРП.
3) Олександер Ковалевський, дир. Українського Банку, УНДО.

Виборча округа 58 — Дубно:
1) Семен Жук, нар. учит. (б. посол) УСРП.
2) Антін Нивинський, кооператор, УСРП.
3) Неофіт Кибалюк, купець, УНДО.

Геть зі страхом! Геть зі зневірою! Святим національним обовязком кожного українця громадянина піти до виборів!

Чому йдемо до виборів?

В державі, яку замешкує тільки один нарід, парляментарні вибори рішають не тільки про те, які будуть посли чи сенатори, але також про те, які партії будуть при владі. Рівночасно рішають, який буде уряд і які прийдуть розпорядки і закони. Про народність уряду вибори не рішають, бо відомо, що в Німеччині буде уряд німецький, у Франції французький і т. д.

Інакша справа в державах, де крім державної нації є ще інші народи. Тут рішають вибори, кілько послів вибере собі кожна нація, кілько членів уряду чи високих урядовців будуть мати національні меншини і як великий буде їх вплив на політику держави. От приміром в Чехословаччині, де німці є одною з меншин, вибором богатьох німецьких послів добились вони двох міністрів в уряді та богатьох місць високих урядовців. Через те вони самі можуть контролювати це, як господарюють чехи і самі можуть рішати про німецьку національну справу в Чехословаччині. Так є в усіх державах, що мають парляментарний і демократичний устрій.

В державі, в якій ми живемо, є на основі конституції парляментарно-демократичний устрій, але в щоденному житті ми цього не бачимо. Хоч парляментарна більшість хотіла іншого уряду і влади, то її силою обставин держала в руках парляментарна меншість, т. зв. пілсудчики. Націон. меншини, українці, німці, жиди, литовці і білорусини не мають впливу на творення уряду, а від вищих урядових становищ вони виключені. В близькій будуччині нема вигляду на те, щоби справа змінилася і тому згори треба знати, що кількоб ми послів та сенаторів і вибрали, всеодно ми не будемо допущені до державної керми і не будемо могли брати участи в уряді. Нас там не допустять. Але ми самі до цього й не рвемося, маючи свої важніщі цили.

Однак ми йдемо до виборів і мусимо вибрати як найбільше число послів і сенаторів на те, щоби:

1) засвідчити перед світом, що український нарід під Польщею живе, організується і має свої національні ідеали;

2) щоби боронити інтересів наших виборців;

3) щоби наші посли і сенатори могли працювати в нашому краю для політичної, культурно-освітної та господарської організації народу.

Цілий світ знає, що ми, українці, живемо в Польщі та що нас тут аж 7 міліонів. Але перед цілим світом, перед усіми чужими державами поширюють думку, що ми є народом нездібним до організації і власного життя і тому інші мусять нами опікуватись. Це твердження, для нас тяжко образливе, мусимо ми самі опрокинути. А це мусимо зробити, коли хочемо, щоби про нас знали правду чужі народи, бо відомо, що як неправди не заперечите, то їй почисають віpити. Ми не маємо на те ні відповідних грошей, ні людей за кордоном. Державні народи поширюють відомости про себе через своїх представників за границею, амбасадорів, послів і конзулів, через чужу пресу (ґазети), які часто оплачують своїми грішми, тощо. Недержавні народи можуть теж говорити до цілого світа, а їх трибуною (мовницею) є сойм і сенат. Промов наших послів і сенаторів слухають пильно представники чужих держав, представники закордоної преси, які наші промови розносять по всьому світі. Так ширший світ довідується про нас і нашу справу. І хоч закордонна преса, яка стоїть під впливом чужих урядів, не містить всього про нашу справу, то найбільше впливові і найрозумніші в кожному народі люде всетаки довідуються про все і памятають про нас.

Наша соймова і сенатська репрезентація боронить крім цього прав наших виборців. Обмежена це робота, але все дає вона чималі користи. Пригадайте собі тільки, як-то українські посли причинились до цього, що сойм відкинув проєкт уряду, щоби збільшити податки на селян, або як здержано нові кольонізаційні закони, які давали нашу землю не нам. Крім того наші посли і сенатори раз-враз пригадують де треба наші кривди і домагання, щоби вони не забулися та все були перед очима уряду і світу. Вони мають теж звязок з послами інших народів. Вони говорили вже два рази на міжнародних зїздах послів (Міжпарляментарна Унія) в Берліні (Німеччина) в 1928 р. і в Льондоні (Англія) в 1930 р. Там вислухали посли з цілого світу промов наших послів і понесли до своїх країв відомість, хто ми і чого хочемо.

Головна частина праці наших послів і сенаторів є в нас, в краю. Вони відвідують наші міста і села, роблять наради і віча, радять нашим виборцям і допомагають їм в організації та національнім єднанню.

Тому ми, українці, мусимо вибрати як найбільше послів і сенаторів, бо всі вони нам конечні для оборони наших політичних і господарських інтересів. Не сумніваємось, що в нинішних часах наш нарід знає, кого буде вибирати. А вибиратиме найкращих своїх синів на своїх оборонців і провідників. Колиж виберемо якнайбільше наших послів і сенаторів, зросте сила нашого народу, яка скорше забезпечить йому кращу долю.

Що діється в краю.

Мимо запевнень начальника відділу національностей Сухенка (в міністерстві внутрішних справ), що пацифікація Сх. Галичини вже закінчена, а поліцію і військо з повітів стягнено, справа мається інакше. Пацифікація треває дальше, не кінчається також масові ревізії й арештування серед українського громадянства. З огляду на малі розміри нашої ґазети подаємо тільки дещо з того, що приносять щоденні ґазети.

ЛЬВІВЩИНА.

До **Чижикова** приїхала 15. ц. м. карна експедиція 14. п. уланів зі Львова. До села віхали (дальше пропускаємо). Населення зі страху тікало з домів в поля. Улани (дальше пропускаємо). 16-літний хлопець Матвій Паранька, якого куля зранила в руку, перейшла через черево і там остала. Тяжко раненого хлопця привезено до львівського шпиталю, де він умер. Улани розташувалися в селі (дальше пропускаємо). В селі страшний переполох.

До **Дмитрович** прийшла в неділю 12. ц. м. поліційна карна експедиція. Всі люди були в церкві. На вістку про прибуття поліції люди з церкви почали втікати у великому переполосі. Почалась ревізія від кооперативи і читальні. Обі ці установи (дальше пропускаємо), при чому слід зазначити, що читальню щойно недавно викінчено. Після того переведено ревізії у голови чит. Голода Томи, в якого (дальше пропускаємо). Відбулись також ревізії у Сокола Павла, Воловського Данила і Шапайка Еміліяна, котрих також (дальше пропускаємо). Фізично не потрепів того дня ніхто, бо все повтікало до сусідніх сіл та поблизьких лісів.

Після того карна поліційна експедиція подалася до села **Глуховичі**. Тут, таксамо, як і всюди, поступлено з кооперативою і читальнею. Опісля переведено ревізії у дир. школи Банаха Дениса, Голода Івана, Голода Петра, Орача Федька й Орача Пилипа, у котрих (решту пропускаємо).

Один день пізніще після поліційної карної експедиції приїхала до **Дмитрович** військова експедиція, котра складалася з 40 уланів 14. п. к. Улани розкватирувались у тих селян, котрих мали у своєму списку, а таких було 35. Тому, що мущин не було дома, бо всі повтікали, заряджено, що до двох годин мало бути зложених 80 сотнарів вівса, 50 сотнарів сіна, дві годовані безроги і повно домашньої птиці, що істалося. Голова читальні Голод Тома, скарбник кооперативи Шапайко Еміліян та книговодець кооп. Воловський Гриць (мол.), котрих улани зловили на полі (дальше пропускаємо). Цілу ніч перед хатами, де були улани, мусіла світитись лямпа.

В суботу 11. жовтня в год. 6. рано зявився в **Миклашеві** відділ поліції і перевів ревізію в кооперативі, де (далі пропускаємо), а склепаря та всіх тих, хто приходив купувати (дальше пропускаємо). Тоді-ж переведено ревізію в чит. „Просвіти“, де (дальше пропускаємо). Бібліотеку (дальше пропускаємо). В салі (дальше пропускаємо). Переведено ще ревізію, окрім кооперативи і читальні, у Василя Головатого, якому (дальше пропускаємо) та у Романіва і І. Бубели. В понеділок 14. жовтня вечером, вїхав до села поліційний відділ вдруге і перевів ревізію у секретаря громади С. Поповича (дальше пропускаємо). Таксамо поступили і в Андрія Моравського. Вертаючи, цей відділ виспівував на всю околицю (дальше пропускаємо).

Дня 14. ц. м. приїхав до **Борщович** відділ поліції, який почав з того, що (дальше пропускаємо). В першу чергу були в читальні, де (дальше пропускаємо). Відтак перейшли до Василя Сташинського, Миколи Ковальчука, Дмитра Качора, Михайла Качора, Гринька Лехкого, Т. Токарівського, Івана Коцура, Павла Стадника і багатьох інших. Відбувалося це в той спосіб, що до хат (дальше пропускаємо). Мущини в більшости повтікали до ліса, але зате їхні жінки (дальше пропускаємо). З Борщович карна експедиція поїхала до Пикулович, Підборець, Сухоріч і інших сусідних сіл, де поступала в подібний спосіб, як у Борщовичах.

Дня 16. ц. м. (четвер) до **Германова** приїхала другий раз карна експедиція, тим разом у складі 20 поліціянтів. Поліція (дальше пропускаємо) Василя Олексева і Павла Кица. Василь Олексів має на чолі (дальше пропускаємо). В кооперативі поліція (дальше пропускаємо), в читальні (дальше аж до кінця пропускаємо).

БОБРЕЧЧИНА.

До дня 15. ц. м. поліція і військо були в отцих громадах: **Девятники, Ятвяги, Репехів, Кологури, Соколівка, Вільховець, Лопушна, Жабокруки, Серники, Лани, Підгородище, Романів, Селиська, Городиславичі, Звенигород, Підярків, Підсоснів, Водники, Коцурів, Гринів, Стрілки, Глібовичі Вел. і Бібрка-місто.**

Як переводилась пацифікація, приміром село Лани, куди прийшов був відділ уланів Язловецьких. Обставивши село вартами, улани взялися до роботи. В першу чергу вояки забрали Івана Горбатого, потім Івана Паливоду і інших. Всіх потягли до громадської канцелярії, де рітмайстер випитував кожного зокрема, чим він займається і чим є в кооперативі та в читальні. При цьому Івана Горбатого, який є заступником справника в кооперативі (дальше пропускаємо). Після того в 8. год. веч. переведено всіх вичислених, самих свідоміших селян, до пивниці господаря Івана Пахолка, звідки брали їх поодиноко до стодоли того самого господаря, де (дальше пропускаємо). Потім замкнули всіх до робітні дахівки тогож господаря. Наслідок був такий, що до села мусів приїхати повітовий лікар д-р Кац з Бібрки, який ствердив тяжке ушкодження тіла у всіх поданих вище селян. Після того тіж селяни перевезені до Бібрки, зложили свої зізнання в суді в присутности двох лікарів. У шпиталі в Бібрці приміщено Мих. Манастирського, а до Львова перевезено Івана Паливоду с. Микити, який мусить бути оперований. Інші лежать у селі. Карна експедиція забрала з Ланів 120 кірців вівса і 117 кґ. масла з молочарні (за масло заплачено по 1.20 від 1 кґ.) і з тим віїхала на другий день (10. ц. м.) в сусідні села. При кінці варто зазначити, що вичислені селяни за порадою війта підписали заяву, що ліквідують (дальше пропускаємо). Щойно після підписання такої заяви випущено згаданих людей із замкнення в робітні дахівки на волю.

ЗАСТРІЛИЛИ СЕЛЯНИНА.

В **Селисках** пов. Бібрка була 14. ескадрона львівських уланів із відділом поліції, що переводила ревізію. 30-літний господар Дмитро Підгірний не хотів стрічатися з поліцією і тому хотів утечи в ліс. Капраль Влад. Родзінський вистрілив за втікаючим і вбив його на місці.

ГОРОДЕЧЧИНА.

До **Мшани** приїхав 15. ц. м. відділ 14. п. уланів зі Львова. Зігнавши людей до читальні, навіть тих, що працювали в полі, яких (дальше пропускаємо), виступив старшина уланів і мав до людей промову про (дальше пропускаємо). Після цього улани вибирали самих свідоміших селян і всіх (дальше пропускаємо). Ось ті селяни: Петро Масяк, Степан Сивенький, Микола

Хто не піде до виборів, зрадить українську справу!

Модла, Петро Дуда, Іван Демків. Треба згадати, що Масяк має 60 літ. Крім вичислених (дальше пропускаємо) також Іван Гриців, Іван Лещишин та інші. Щодо кооперативи, то її (дальше пропускаємо). Також у поодиноких селян (дальше пропускаємо).

ЯВОРІВЩИНА.

Карна експедиція 14. п. уланів Язловецьких зі Львова вже два тижні в Яворівщині. В **Наконечнім** є (дальше пропускаємо) 80 людей. В **Яворові** є (дальше пропускаємо) Нестор Кузич, Остап Линда, учень української гімн., Степан Булан, різник і Мих. Гарасим, війт с. Молошкович. Цей останний прибув на сесію війтів до староства. Коли він виходив зі староства, його зловили на авто, скували і привезли на Наконечне, де (дальше пропускаємо). Зазначити треба, що Мих. Гарасим є інтелігентом з академічною освітою. Також укінчений студент фільософії Іван Алексевич, відомий зі своїх виступів на яворівській аматорській сцені (дальше пропускаємо). Люди у **Свидниці** і в **Дрогомишлі** (дальше пропускаємо). В неділю 12. ц. м. була карна експедиція в **Нагачеві**, 13. ц. м. в **Черниляві**. Досі були улани в отсих селах: **Прилбичі, Наконечне, Свидниця, Гогізно, Дрогомишль, Нагачів, Чернилява, Тучапи, Молошковичі, Ст. Яжів.** Сотні-сотні народу (дальше пропускаємо), з кожного майже згаданого села вивезено багато збіжа, муки вівса і т. д. і перевезено на фірах до казарм 14. п. уланів на Личакові у Львові. Селяни криються масово разом з частиною дорібку по лісах і вертепах. Дня 14. ц. м. привезено начальника громади села Молошковичі М. Гарасима, якого (дальше пропускаємо), до санаторії „Віта“ у Львові при вул. Листопада.

СОКАЛЬЩИНА.

Карна експедиція появилася в Сокальщині дня 28. вересня і досі тут перебуває. Пацифіковано досі отсі села: **Сілець Белзький, Пархач, Городище Василіянське, Бишів, Торки, Бобятин, Тартарів, Горбків, Зубків, Свитазів, Комарів, Волицю Комареву, Первятичі, Ульвівок, Угринів, Войславичі, Тудорковичі, Вояничі, Мошків, Шмитків, Пивовщину, Себечів, Вербіж, Яструбичі, Поторицю і Волевин.** У всіх тих громадах (дальше пропускаємо) багато свідомиших селян, українські установи, як читальні „Просвіти“, кооперативи і молочарні (дальше пропускаємо). Також майно приватних осіб, пр. Андрущака в Яструбичах, о. Кашубинського в Угринові й ін. (дальше пропускаємо). Найбільше потерпіли села: Угринів, Бишів, Себечів і Ульвівок.

Кільканацять селян (дальше пропускаємо). Лікарі втратили надію (дальше пропускаємо). З сіл вивожено головно овес. Так приміром зі села Угринова вивезено 50 фір вівса. Карна експедиція складається з одної ескадрони 6. полку „стшельцуф конних“ (150 вояків), стаціонованих в Жовкві.

ІНШІ ПОВІТИ.

Карні експедиції були або є ще дальше в Рудеччині, Жовківщині, Равщині, Перемисчині, Дрогобиччині, Добромильщині, Камінеччині, Бережанщині, Рогатинщині, Зборівщині, Підгаєччині, Збаражчині, Тернопільщині, Чортківщині, Копичинеччині і в інших повітах.

Конфіската пастирського листу.

Греко - католицькі владики: митрополит Шептицький, епископи: станиславівський, Гр. Хомишин, перемиський Й. Коциловський, патарський Н. Будка; епископи-помічники: перемиський Гр. Лакота, львівський Ів. Бучко, станиславівський Ів. Лятишевський — видали дня 13. жовтня ц. р. у Львові спільного пастирського листа до всіх вірних греко-католицької церкви галицької провінції в справі подій на Галицькій Землі. По частинному видрукуванні підпав цей лист конфіскаті. Видрукувані примірники поліція забрала, а дальший їх друк припинила.

Відгомін галицьких подій за границею.

В Київі, Харкові, Одесі та в інших містах Радянської України вибухли масові протипольські демонстрації у звязку з останіми подіями у Сх. Галичині. В Харкові було віче галицьких емігрантів, на якому промовляв відомий артист Лесь Курбас, родом галичанин. Всі газети на Рад. Україні переповнені вістками з Галичини.

Віденська „Арбайтер Цайтунг“ (Робітнича Газета) обговорюючи відносини у Сх. Галичині, каже між іншим: „Помилкою булоб думати, що національна боротьба у Сх. Галичині мусілаб потягти за собою поставлення на денному порядку українського питання, бо українське питання інтересує не лише Польщу, а також і інші держави. Велику часть українців після світової війни приділено також Чехословаччині й Румунії. В СРСР живе більше ніж 30 міл. українців, яких доля буде рішенням для всього українського народу. Питання, чи попри Росію та Польщу повстане теж українська держава, порішать не у Львові, а в Київі, Харкові й Одесі.“

Велика американська газета „Ню Йорк Герелд Трібюн“ помістила опис подій у Сх. Галичині. Подає про масові арештування та заявляє, що терпіння, яких зазнає українське населення від пацифікаційних відділів, поліції та війська, рівняються терпінням, що їх це населення пережило підчас великої війни. Польський амбасадор Філіпович, як лише приїхав до Нюйорку, у заяві сказав, що все те неправда та що Польща відома в усьому світі з лібералізму й терпимости, які все виявляє для національних меншин. Ліга Народів уже неразхвалила Польщу. Амбасадор просить кореспондентів американських часописів відвідати Польщу, а польський уряд поможе їм докладно познакомитися з положенням у Сх. Галичині.

Нищать українське добро.

Ві второк, 14. ц. м. кількадесять польських студентів напало в саме полудне на українські доми в Ринку, при вул. Руській та Чарнецького у Львові і повибивали в них склепові і віконні шиби та вивіски. Найбільше потерпіли книгарня тов-а Шевченка, в якій знищено 8 великих виставових вікон вартости 1.200 зл., і бібліотека тов-а Шевченка при вул. Чарнецького. Потерпіли також жидівські склепи, що мали побіч польських також вивіски українські. Погром тревав доброї пів години, але поліції не було ніде. Появилась аж по всім коли погромники розбіглись.

Того самого дня вечером зібралося вже кількасот польських студентів і вони нищили до пізної ночи всі українські установи а навіть приватні доми. Жертвою впали вивіски і шиби в крамницях Маслосоюзу, Земельного Банку, Народньої Гостинниці, духовної семинарії, Ревізійного Союзу, монастир СС. Василіянок, де находиться захист для сиріт і українські школи, багато українських склепів і домів, а навіть москвофільських установ. Загальні шкоди доходять до 20 тисяч.

І за що так лютилась польська молодь? Польські ґазети пишуть, що причиною виступу польських студентів була поголоска, начебто українці підпалили польські трибуни на Персенківці (за містом), але того зовсі не було, а згорів тільки котел з дехтем, який робітники підпалили через необережність. Поголоска була фальшива, як ствердили самі поляки, а тимчасом українці потерпіли величезні шкоди.

Мстяться бомбами.

В будинку читальні „Просвіти“ у **Звенигороді** пов. Бібрка вибухла в ночи бомба. Вибух ушкодив стіни, двері і вікна та знищив внутрішню обстанову.

Під могилу Українських Січових Стрільців на Стрілецькій Горі за Тяжевом пов. Станиславів підложив хтось бомбу. Часть могили ушкоджена.

Які листи і кандидатури уневажнили?

Державна виборча комісія признала неважними листи ч. 3. (Селянсько-робітнича Єдність), ч. 8. Змагання (білор.), ч. 10. Сельроб-єдність, ч. 13. Самопоміч і ч. 16. ППС лівицю. Листу ч. 15. Руська-Селянська Єдність признали важною.

З листи ч. 11. Український і Білоруський Бльок скреслили б. послів Целевича та Палієва, тому, що від них не прийшли письма з заявою, що кандидують. Скреслили також кандидатів з деяких польських лист. Цікаве, що комісія більшостю голосів рішила затримати назвища Вітоса і Лібермана на листі Центролїву, хоч дістала від них письма, що не кандидують. Ті письма вважають підробленими.

Священники не кандидують.

На конференції греко-католицьких епископів, яка відбулася дня 13. жовтня ц. р. в митрополичій палаті у Львові під пороводом митрополита Шептицького в присутности всіх греко-католицьких владик зі Сх. Галичини, рішено, щоби греко-католицькі священики не кандидували на послів і сенаторів до польських законодатних установ. У звязку з цим рішенням знято всі кандидатури священиків з українських бльокових виборчих лист.

Це рішення не відбирає нашому духовенству права брати участь у виборчій акції. Обовязком наших священиків стануть як досі провідниками народніх мас у виборчій кампанії.

Виборчі штучки.

Закон, що накладає строгі кари за виборчі зловживання, зовсім не забезпечує чистоти і правильности соймових і сенатських виборів. Вже тепер найшлися непокликані „сторожі права“ і численними реклямаціями запротестували проти виборчого права горожан української народности або таких, що не будуть голосувати на одинку. Наслідком того в самім Львові кільканайцять тисяч виборців мусять доказувати тепер свое польське горожанство і т. п., щоб утриматись на виборчих листах, звідки непокликані „сторожі права“ хотять викинути. Те саме діється по інших місцях і селах. Тисячі виборців не вписано зовсім до виборчих лист, а зате вписано таких, що не мають виборчого права. Наші люди мусять стояти твердо в обороні свого права і не дати покривдити себе ніякими штуками та безправством.

Крівавий порахунок.

До бюра Каси Хорих у Ченстохові війшов 16. ц. м. член польської партії соціялістичної, Костшевський і дав чотири револьверові стріли, якими убив на місці інспектора Каси Хорих Фурманьчика, комісаря Рейовського та інтересента Модлу, а лікаря д-ра Білюховського ранив. Останнім, пятим вистрілом відобрав собі життя. Рівночасно два його спільники стріляли в коридорі і ранили урядовця Завадського та якогось Пукевича, що прийшов за орудкою до каси. Стрілянина мала політичний підклад, бо всі три вбиті були чоловими кандидатами на послів з листи одинки.

На „Рідну Школу“.

Управа „Рідної Школи“ у Львові звернулася з зазивом до українських торговельних промислових і банкових установ з просьбою, щоби помогли „Рідній Школі“ своєю пожертвою в цей скрутний час. Досі найкраще жертвує на ту ціль фабрика паперців „Будучність“ в Тернополі, яка минулого року жертвувала 2848.35 зол., а цего року до кінця вересня 2905.88 зол. (1 проц. від проданого товару). Тому, хто курить і не може відзвичаїтися від цего налогу, нехай купує тільки паперці „Будучность“, бо цим чином помагає і „Рідній Школі“. Ці паперці звуться „К а л и н а“.

11. Кожний українець і кожна українка йде до виборів з числом 11.

Українські громадяне голосують тільки на листу Українського і Білоруського Виборчого Бльоку число 11

З передвиборчого руху.

Перемищина.

Дня 3. ц. м. відбулася в Перемишлі виборча нарада представників усіх громад перемиського повіту. Нараду отворив і справу виборів реферував д-р В. Загайкевич. У дискусії забирало голос кількох бесідників, що взивали ціле громадянство до якнайактивнішої участи у виборах. Збори затвердили одноголосно пропозицію Повітового Народнього Комітету в Перемишлі, згідно з побажанням наради спільного окружного виборчого комітету щодо кандидатів. Так само одноголосно принято постанову, що у всіх виборчих справах, а зокрема щодо усталювання місць на виборчих листах, піддаються виборці невідклично постановам управі партії.

Теребовельщина.

Українки в Теребовлі вибрали виборчий комітет, який має старатися, щоби всі жінки українки теребовельського повіту сповнили свій обовязок і в день виборів станули до виборчої урни та мужчин наклонювали до того. До комітету належать пані: Мохнацька, Заплітна, Ракочa, Сайкова і Богачевська. Хоч загальний переполох огорнув цілий повіт, ніхто не відмовляється від того, що піде до голосування. Покищо нарід мовчить і боїться навіть поріг переступити. Такого страху нагнала їм кінниця, що була тут перед двома тижнями. По деяких селах ходять озброєні „стшельці“ і грозять новими репресіями.

—::—

Виборчий порадник.

ПРО ГОЛОСУВАННЯ ДО СОЙМУ.

Зарядження в справі порядку при голосуванню.

Арт. 62.

1) Переведення голосування належить до обводової виборчої комісії.

2) Від початку голосування аж до хвилі покінчення його у виборчому льокалі мають бути присутні без перерви що найменше предсідник і два члени виборчої комісії або їх заступники.

3) Колиб бракувало членів до цього комплету, предсідник має доповнити комісію, покликуючи до неї одну або дві грамотні особи з поміж присутних виборців.

4) Предсідник комісії і член комісії, вибраний до писання протоколу, не можуть рівночасно покидати виборчого льокалю.

Арт. 63.

Вступ до виборчого льокалю мають лишень виборці і мужі довіря виборчих груп, зголошені повновласниками з поміж місцевих виборців по одним до кождої комісії, або заступники тих мужів довіря по одному для кожного з них.

Арт. 64.

В день перед виборами, починаючи від год. 6-тої вечером і через цілий день виборів — продажа, вишинк і подавання алькоголевих напоїв є заборонені на цілім виборчім терені.

Арт. 65.

1) Предсідник може видалити з виборчого льокалю особи, які заколочують спокій, або агітують, і заказати їм повороту, не позбавляючи однак їх права віддання голосу.

2) Мужа довіря, або його заступника може виборча комісія видалити з виборчого льокалю щойно по безуспішнім попереднім упімненню, зазначуючи цей факт і його причини в протоколі комісії.

Арт. 66.

В часі голосування не дозволено ані в виборчому льокалі, ані в будинку, де міститься цей льокаль, ані на вулиці, чи площі перед входом до будинку в промірі 100 метрів виголошувати промови, подавати картки голосування і в якийнебудь спосіб агітувати.

Арт. 67.

На випадок, колиби масове згромадження публики перепиняло виборцям доступ до виборчого льокалю, чи до виборчої урни, предсідник комісії видасть відповідні зарядження, щоби запевнити виборцям свобідний доступ.

Арт. 68.

Щоби забезпечити виконання зарядження предсідника в справі удержання безпеченства і спокійного відбуття виборів, адміністраційна влада віддасть в його розпорядження сторожу у відповідній силі.

Арт. 69.

1) Стіл, при якому урядує виборча комісія, треба уставити так, щоби його присутні з усіх сторін бачили. Мужі довіря будуть засідати при столі комісії. На столі слід уставити виборчу урну, яка повинна бути так збудована, щоби без отворення не можна було видобути з неї карти до голосування.

2) Примірник отсеї виборчої ординації повинен находитися на столі комісії до прилюдного вжитку.

3) Перед голосуванням комісія та мужі довіря повинні переконатися, чи урна є порожна. Від цього моменту аж до покінчення голосування в ніякому разі не вільно урни отвирати.

Як відбувається голосування, про це докладніше в слідуючому числі.

По широкому світі.

ВОЄННІ ПЛЯНИ БІЛЬШОВИКІВ. З Москви доносять, що там збільшились воєнні приготування та зросли надії на революцію в Европі. Виготовляється воєнний плян, а в цих роботах грають велику ролю німецькі старшини. Перший удар мав би звернутись проти Румунії. Радянський уряд має надію на випадок війни зєднати собі держави, які невдоволені із теперішнього мира, цебто Німеччину, Мадярщину, Туреччину та навіть Італію.

ЧУБАР ПРИКАЗУЄ. Голова ради народніх комісарів Радянської України видав місцевій владі наказ примусити селян зложити податок продуктами та звезти збіже до комун за всяку ціну. Чубар наказує висилати на села окремих „збіжевих диктаторів“, а комуністів, які відмовляться взяти участь в кампанії, ставити перед суд.

НІМЕЧЧИНА ДІСТАЛА ПОЗИЧКУ. Що не вдається від довшого часу Польщі, що не вдається Румунії, та іншим державам, те пощастилось Німеччині. Американські банки дали Німеччині позичку в сумі 125 міліонів долярів на поправу господ. положення держави.

ЗА РЕВІЗІЮ МИРОВИХ ДОГОВОРІВ. Визначний французький політик Герве написав у часописі „Вікторія“: „Тому, що я націоналіст і горячо люблю Францію, маю відвагу заявити, що ревізія мирових договорів є конечна, бо тільки ревізія договорів усуне можливість близької війни з Німеччиною. Я думаю, що Австрія мусить дістати право злучитися з Німеччиною. Польща повинна віддати Німеччині коридор, а зате треба довести до мирного полагоджения польсько-литовського спору. Німеччина і Франція повинні підписати умову, що ревізія мирових договорів і кордонів відбудеться без війни. — Англійські газети пишуть, що Німеччина розпічне в найблищому часі акцію за зміну границь. Англія повинна заздалегідь приготовитись на виступ Німеччини в цій справі на зборах Союзу Народів.

МИР ЧИ ВІЙНА? Один з найбільших французьких письменників Ромен Ролян пише у часописі „Вольонте“: „Я свято переконаний, що мира в Европі не дасться на довго вдержати, якщо не буде основної ревізії мирових договорів, бо сьогоднішний мир побудований на хиткому ґрунті несправедливости. Такий мир вдержується тільки штучно, силою. Очевидно, Франція не може роззброїтися, якщо не буде ревізії мирових договорів, бо роззброєння при сучасному стані Европи привелоб до того, що з сучасних держав не лишивбися камінь на камені. Але керманичі державів повиннiб мати на стільки розуму і відваги, щоби сказати своїм народам: „Як хочете мира, то мусите хотіти ревізії мирних договорів і роззброєння, бо іншого шляху до мира нема.“

В БРАЗИЛІЙСЬКІЙ РЕВОЛЮЦІЇ настала зміна в користь дотеперішнього уряду. Воєнне щастя покинуло повстанців, які потерпіли в останніх днях самі невдачі. Урядові війська бють всюди повстанців. Є чутка, що провідник повстанців Міґуель Коста вбитий.

ЖЕРТВИ КИТАЙСЬКОЇ ВІЙНИ. З Китаю доносять, що підчас останньої домової війни в Китаю згинуло 185 тисяч людей. У цій війні брало участь 650 тисяч війська.

НОВИНКИ.

— **За промову на Маківці.** В Сколім відбулася судова розправа проти о. Володимира Демчука за промову, яку виголосив цього року на горі Маківці над могилами українських стрільців. Добачили в ній протидержавний виступ і засудили о. Демчука на 6 місяців вязниці. Оборона внесла спротив.

— **Чужинці цікавляться.** До Львова приїхав англійський генеральний консуль в Польщі Франк Севері і редактор найбільшої англійської газети „Таймс“ Беркер у звязку з подіями у Сх. Галичині. Крім того перебував у Львові французький письменник Удар, що між іншим розмовляв з митр. Шептицьким.

— **Арештування адвоката.** В Радехові арештовано місцевого адвоката д-ра Ярослава Селезінку і його жінку Ніну. Обоїх перевезено до слідчої вязниці в Золочеві.

— **Напад на редакцію.** До редакції „Дзєнніка Людового“, органу польської соціялістичної партії у Львові, вдерлося 18. ц. м. вечером кільканайцять осіб і знищили всю внутрішню обстановку. Є це порахунок на політичному підкладі.

— **Голодівка політичних вязнів у Бережанах.** В середу, 15. жовтня, українські політичні вязні, що в кількости 141 осіб перебувають у бережанській тюрмі, почали голодівку. Домагання вязнів такі: 1) Облегшити доступ вязнів до слідчого судді. 2) Призначити (з огляду на велику кількість арештованих) ще кількох слідчих суддів.

— **Стягнули портрет митрополита Шептицького.** На виставі одного фотографа при вул. Академічній у Львові був між іншими портрет митр. Шептицького. Не подобалось це польським студентам, що нищили українські установи, і з криком: „гайдамацькі митрополіта“ забрали портрет з собою.

— **Селянська доля.** Михайло Гринюк в селі Константинівці пов. Камінка Стр. не заплатив податку і на приказ староства прийшов війт з поліцією секвеструвати річи в хаті. Господар, огірчений до краю, боронив косою свого майна. Тоді поліціянт стрілив до нього з кріса і ранив у груди, а війт перевів секвестрацію.

—**Поліціянт застрілив утікаючого.** В Сіняві пов. Ярослав поліціянт Муха стрінув двох людей, що почали втікати, як його побачили. Поліціянт стрілив за ними і вбив одного з них, Василя Шуля з Левакова тогож повіту.

— **На кару смерти** засудив трибунал присяжних суддів у Львові Юрка Курача з Козаків пов. Любачів за злочин скритовбивчого убивства. Курач стріляв безправно звірину в лісі гр. Замойського і вбив лісничого Яна Зелінського. Його спільник Вота дістав три роки вязниці.

— **Студент ватажком злодіїв.** В повітах варшавськім і мазовецькім бушувала довший час шайка злодіїв. Недавно поліція арештувала її членів і показалось, що ватажком злодіїв був студент варшавської політехніки Касторович.

— **Нещасливі вправи.** В часі вправ у киданню ручними ґранатами коло Ґродна одна ґраната вибухла в руках підхор. Мелюновича і відірвала йому руки та ноги.

Конкурс.

Вписи до господарсько-садівничої школи Т-ва „Просвіта“ в Милованню на рік 1931.

Шкільний рік в однорічній господарсько-садівничій школі Т-ва „Просвіта“ в Милованню розпочинається 20. січня 1931 р. і триватиме до 20. грудня 1931 р.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові проголошує вписи на приняття до школи 40 учеників з приміщенням в приюті під такими умовами:

1. Зголошуватися можуть мущини в віці 16—24 літ, що скінчили народню школу.

2. Оплата за приміщення в шкільнім приюті, опал і світло виносить 5 зол. місячно. Вписове 15 зол. на початку шкільного року. Наука в школі безплатна. Прохарчовання одержуть ученики в кооперативній харчівні школи, веденій учениками під доглядом учителя за оплатою 35—40 зол. місячно.

3. Кождий ученик має мати одіж (в тім одіж до праці), 4 пари біля, 4 ручники, 2 простирала, подушку, покровець, сінник, а також ложку, вилки, ніж, тарілку мисочку і півлітрове горня (бляшане поливане).

4. Родичі чи опікуни зобовязуються письменно платити за удержання і приміщення що місяця з гори.

Навчання в школі в зимі головно теоретичне, в літі головно практичне.

Зголошення до школи належить вносити поручено на адресу: Господарсько-садівнича школа Т-ва „Просвіти“ в Милованню, п. Стриганці, н/Дн. (Stryhańce), До зголошення належить долучити останнє шкільне свідоцтво, посвідкг рогичів, що зобовязуються платити за ученика і значки на 75 сот. на відповідь. Про приняття і день приїзду повідомить управа школи по 15. грудня 1930 р. — **Головний Виділ Т-ва „Просвіта“.**

Видає С-ка „Діло“, зар. стов. з обмеж. пор. — За редакцію відповідає Ол. Кузьма. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.